

Voorstel kuierpaden Warns

Het “Skriezepad”.

a. Beschrijving

Dit pad loopt over de hoogste kam van de “eindmorene rug” van Warns. Dit pad is door alle tijden heen een aangenaam looppad voor plezier geweest en voor het nut een doel lopend te bereiken. Dit pad geeft een magnifiek uitzicht door zijn hoogte (9 meter boven NAP.). Zuidwest kijk je op het IJsselmeer met Enkhuizen, Andijk en Medemblik aan de horizon. Noordoost kijk je, weliswaar voor een deel, over de bebouwing heen naar het landschap richting Hemelum, Bakhuizen en de Morra. In deze route bevindt zich een uitgelezen plek voor een uitkijktoren met daarnaast een picknicktafel. Bij het uitkijkpunt denken we aan een platform met daarop een kwart rondzit en een plaats waar men de verre kijker goed kan steunen. Realisatie hiervan is mogelijk op een stukje ongebruikt weiland op het bijna hoogste punt.

Dit pad kan via het land van Folkertsma aansluiten op pad 21/23 van ‘t Sou naar ‘t Klif. Dan kom je uit bij het land van Jan Jongstra.

b. Aantrekkelijkheid

Deze is reeds onder a genoemd.

c. Categorie

Historisch pad

Kerkpad van ‘t Sou, Warns naar Bakhuizen.

a. Beschrijving

Dit is van origine een pad dat niet alleen door kerkgangers gebruikt werd maar door iedereen die van 't Sou te Warns en Bakhuizen vice versa moest lopen. Gemakshalve hebben we dit een kerkepad genoemd. De loop is op de kaart goed te zien. Het is een van de echte historische paden.

Het eerste deel loopt langs een tochtsloot. Daarna komen we bij breed water met een betonnen brug die gebouwd is begin 20ste eeuw. Deze brug ligt over een vaarwater dat van origine een vaarwater voor de vrachtaart was met aan het eind tegen de zeedijk aan een zwaaihoek.

Helaas is het niet mogelijk deze brug te gebruiken. Daarom zal er een loopbrug over dit vaarwater moeten komen.

Vervolgens loopt men weer langs een brede sloot oostwaarts. Dit was de oorspronkelijke zeedijk, eigendom van het waterschap. Helaas is deze tijdens de ruilverkaveling ook gevlakt en toebedeeld aan de boeren met aanliggend land.

Als men dit pad volgt, komt men uit op een stukje van de oude zeedijk dat gespaard is gebleven. Dit sluit aan op het wandelpadenstelsel rond Bakhuizen met een aftakking naar Mirns.

b. Aantrekkelijkheid

Dit is een zeer aantrekkelijk pad. Als men halfweg is, waant met zich buiten de wereld. Bebouwing en wegen zijn ver weg. De rust is betoverend omdat alle lawaai dusdanig ver weg is dat men dit niet hoort. Het enige geluid is natuur.

(Behoudens zo nu en dan een agrariër die zijn land bewerkt.) Dit soort plekken is in ons dichtbevolkte Nederland zeldzaam.

Wat niet onvermeld mag blijven is dat men een eendenkooi en een klein natuurgebied op afstand passeert.

Het uitzicht is adembenemend ruim met aan de horizon Warns, Bakhuizen, Hemelum en Mirns en dichtbij de eendenkooi.

Dit is een pad dat bewandeld is door onze voorouders met meestal een ander doel dan vermaak, maar deze hebben ongetwijfeld ook oog gehad voor de entourage.

c. Eendenkooi

Men mag het een wonder noemen dat men daar mag lopen. Een eendenkooi heeft zgn. kooirecht. Dat houdt in dat men zich niet mag bevinden in een straal van 1200 meter rondom de kooi. (Behoudens de boeren die hun land moeten bewerken.) Na lang overleg is het gelukt het pad vrij te stellen van dit recht. Dit was met name moeilijk omdat de eigenaar hierin niet gemakkelijk is. (Bakhuizen heeft dit niet kunnen realiseren, ofschoon de eigenaar in Bakhuizen woont.)

d. Morfologie

Dit pad heeft een interessante morfologie. Men loopt van de ene eindmorene, stammend uit de laatste ijstijd naar de andere (Warns en Bakhuizen). Het tussenliggend gebied is vroeger afwisselend water en land geweest. In tijden van water was het een stroomgat. Hier is een einde aan gekomen toen de hoge dijk tussen Rode Schuur en Mirns is aangelegd. (Vandaar dat dit stuk kaarsrecht is.) De bovenbeschreven oude zeedijk had de functie de zee te keren, maar was daarvoor veel te laag. De route die men volgt begint op een keileemrug en gaat langzaam over in soms zeeklei en knipklei met hier en daar zeezand. Het middelste stuk is het langste nat gebleven en daar heeft zich een veengebied ontwikkeld. Vandaar ook het bovengenoemd kleine natuurgebied. Het omliggende land hier is ook in hoofdzaak veen. Richting Bakhuizen vindt de reeks grondsoorten in omgekeerde volgorde plaats. Daardoor is het voor de landbouw niet het ideale gebied.

d. Verdeling taken.

Het pad loop gedeeltelijk in de gemeente Nijefurd en de gemeente Gaasterlân-Sleat. Wij hebben ons deel en het kooirecht voor onze rekening genomen. Na uitgebreid overleg met de werkgroep Bakhuizen zorgt deze voor het Gaasterlânse deel.

e. Categorie.

Historisch pad.

a. Beschrijving

Het pad verbindt, zoals de titel al aangeeft, Warns met het Rode Klif. Dit pad is ook een heel oud pad dat als verbindingspad dienst deed tussen het Sou en het Rode Klif. Het is een historisch pad. Het eerste stuk van het pad is aangegeven op de kaart. Dit is het gedeelte vanaf Warns. Onderaan het Rode Klif is er in overleg met de landeigenaar voor gekozen noordwaarts om het klif te lopen. Dit in een ruimere boog dan is aangegeven op de kaart. Men komt dan uit onderaan de zgn. "Holle Wei". Deze staat ingetekend op de kaart, hoewel ongenummerd. Via de Holle Wei loopt men het Rode Klif op en kan daar genieten van het uitzicht.

Aansluiting vanaf 't Sou is nog in ontwikkeling: Of door het land vanaf de boerderij van Folkertsma naar het perceel van Jongstra.

Een eveneens haalbare optie is het pad door het bosje van SBB te laten lopen. Hierop wordt later nog teruggekomen onder het hoofdstuk "Adviezen" punt c.

b. Holle Wei

De Holle Wei is openbaar, maar wordt niet meer gebruikt. Wel is dit het prototype pad wat in Gaasterlân bestond als zandpad. Dit wil zeggen een ver ingesleten pad in het landschap met aan weerszijden taluds. Het talud is van een arme grondsoort, dat niet wordt bemest. Dit resulteert in een hele gevarieerde en interessante vegetatie. (Wat zichtbaar is zijn de vele leeuwenbekjes en blauwe klokjes, maar als met beter kijkt is de veelzijdigheid van de vegetatie groot.)

c. Aantrekkelijkheid

Dit is vanuit een aantal aspecten een heel leuk pad. Het pad biedt de mensen een rondje te lopen vanuit 't Sou te Warns via Laaxum en een rondje via de verkeerde weg over Skarl. (Overigens kan men op elk punt deze route beginnen, Laaxum, Rode Klif, Skarl en Warns.)

Daarnaast komt men op het Rode Klif. Dit is het hoogste natuurlijke punt rond het IJsselmeer en Markermeer. Bij matig zicht ziet men Enkhuizen, Andijk en Medemblik. Bij goed zicht ziet men de hele horizon rondom het IJsselmeer vanaf de Noordoostpolder met daarin Urk en verder de cirkel rond tot de gedenknaald op de Afsluitdijk. Aan landzijde is het uitzicht mooi. Sinds de ruilverkaveling zijn er veel bomen aangeplant en hierdoor wordt het uitzicht beperkt. Voor 1970 kon men 360 graden rondom kijken waarbij men aan landzijde alle dorpen in de regio zag (Stavoren, Molkwerum, Koudum, Hemelum gedeeltelijk, Bakhuizen, Mirns en Laaxum). Ook zag men de zeilboten op de Morra.

Een punt dat ook weer telt dat je weet de verplichte schreden te volgen van de mensen in vroegere dagen.

d. Categorie.

Historisch pad

Warnser brug naar de Bakhuister brug via de polderdijken (jaagpad)

a. Inleiding

Deze route is deels geheel historisch en deels half historisch. Het stuk vanaf de Warnser Brug naar de Geeuw was het vroegere jaagpad van de Warnser Vaart. Een deel dat hierop volgt is van na de ruilverkaveling. Ten tijde van de ruilverkaveling is een deel van de polderdijk naar de Morra en de Geeuw verlegd. Het gebied was voordien “butlan”. Dit stond 's winters vaak onder water als overloopgebied. De oude polderdijk liep veel meer landinwaarts, maar werd wel als looppad gebruikt. (U ziet dat het huidige principe van het waterschap van overloopgebieden niet zo nieuw is als men doet voorkomen. In Friesland waren vroeger veel overloopgebieden om de plotselinge neerslag op te vangen.)

Resumé: Het pad is historisch, behoudens het deel aan de Geeuw, dat door de ruilverkaveling is verlegd.

b. Beschrijving

Het pad begint bij de Warnser brug. Naast de Warnser burg oostwaarts ligt nu een jachthaven en een klein park met recreatiewoningen, voorzien van een insteekhaven. Daarom is op de kaart ook duidelijk te zien dat men hierom heen moet lopen. Men loopt het weggetje op van het huizenparkje en gaat vlak voor het begin van dit woonparkje een hek door waardoor men aan de oostkant komt van de insteekhaven. Men loopt langs de insteekhaven en komt zo op en naast de dijk van de Warnser vaart. Deze is kaarsrecht maar dit is een kort stuk. Daarna komt men langs de Geeuw, het meertje tussen de Morra en de Warnser vaart. Men loopt dan in een rondje van ca. 150 graden rond de Geeuw. Daarna komt men aan de borders van de Morra. Dit is ook goed op de kaart te zien. Als men dat stuk voorbij is, komt men aan bij de polderdijk van de Bakhuister vaart, een hele oude vaart, bedoeld voor vrachtvervoer en waterafvoer. Op dit moment heeft Bakhuizen weer een jachthaven en de schepen varen door dit kanaal het Friese Merengebied in. Daarna komt men bij de Bakhuister brug aan en vervolgt het fietspad richting Warns.

c. Aantrekkelijkheid

De aantrekkelijkheid van dit pad is zeer divers. Het begint met de niet zo interessante Warnser Vaart sinds het gemaal in Stavoren is gebouwd. Desondanks kan men genieten van het toch weidse landschap en de voorbij varende boten. Het interessantste stuk volgt hierop langs de Geeuw. Dit is voormalig butlan. De waterkant is interessant deels omdat men ook door het landschap loopt waarbij een deel van het butlan gespaard is gebleven (was niet rendabel). Links heeft men een strook butlan met een zeer gevarieerde vegetatie voor degene die daar oog voor heeft. Achter dit butlan varen de motor- en zeilboten. Rechts ziet men het weidse landschap richting Warns, met wel moderne landbouw maar toch is de charme van weidsheid gebleven. Men passeert de plaats waar vroeger de doopsgezinde schuilkerk stond. Hier is in het landschap niets van terug te vinden. We zijn bezig de exacte locatie te bepalen en dit

gaat lukken. Daarna loopt men langs de Bakhuister vaart met zijn lange geschiedenis met voorbijtrekkende skûtsjes . Het laatste stuk van dit pad is het fietspad naar Warns. Dit is niet bijzonder. Wat wel bijzonder is dat dit pad met een zeer brede strook is gescheiden van de autoweg, zodat de auto's veel minder storend zijn in vergelijking met een normaal fietspad langs een autoweg. Pad 60 is een relatief lang pad, maar het voordeel daarvan is dat de wat actievere wandelaar hier aan zijn trekken komt. Vormt een mooie verbinding door het land met Hemelum en wellicht in de toekomst met Bakhuizen.

c. Categorie

Deels is het een historisch pad, deels een gewenst nieuw pad, waarbij het historische deel met afstand het grootste deel vormt.

Skalderbalkje.

a. Beschrijving

Dit is een kort paadje dat vroeger een openbare status had als voet- en fietspad. Deze status en functie is helaas door de ruilverkaveling ongedaan gemaakt tot spijt van het grootste deel van de bevolking van Warns. Dat dit zou gebeuren was, kenmerkend voor de tijd, helemaal niet bekend bij de Warnsers en de Skalders. De functie was dat alle Wansers het 's zomers gebruikten om bij het IJsselmeer te komen om te kunnen zwemmen en anderszins van het strandleven te genieten. Tevens was het voor de Skalders de gewone weg naar Stavoren. De huidige weg is minstens een kilometer langer. Wat verder zeer kenmerkend voor het pad was, was de verbinding tussen het land en de weg tussen Stavoren - Rode Klif over de dijkvaart. De dijkvaart ter plekke was breed en diep (ca. 20 m breed). De verbinding werd gevormd door een sierlijk bruggetje met van de van verre zichtbare mooie witte leuning. Dit soort bruggetjes noemt men een "heechhout". Dit was een sier voor het landschap. Het bestond uit twee jukken midden in de vaart van ca. 2 meter boven het water. Hierover liep een smal houten brugdek met aan weerszijden twee schuinstaande leuning. De steilheid en de constructie was dusdanig dat erover fietsen was voorbehouden aan handige jonge jongetjes. Spijtig dat dit heechhout is verdwenen en de dijkvaart door dichtschuiven is gedegradeerd tot een brede sloot. Het heechhout was een sierstuk voor het landschap. Het pad heeft de naam ook te danken aan dit heechhout.

b. Aantrekkelijkheid

Deze is onder a al beschreven. Daarnaast maakte het een kuierrondje Warns- Skarl- Stavoren aantrekkelijk.

c. Categorie

Het is een eeuwenlang bestaand historisch pad geweest, dat rücksichtslos is verwijderd door de ruilverkaveling.

Rondje Warns Noord.

a. Inleiding

Dit pad bestaat uit twee delen: een korte versie en een lange versie. Dit komt verderop in de tekst tot uiting.

b. Beschrijving

Dit pad is reeds uitgebreid beschreven in 1997 voor een prijsvraag. Het ontwerp en de beschrijving was zo goed en van een dusdanige grote kwaliteit, dat het de eerste prijs heeft binnengehaald.

De route loopt uit praktische overwegingen (toestemming landeigenaren) iets anders dan in de oorspronkelijke versie en is ook iets langer.

Het pad begint ten westen van de commerciële jachthavens richting zuidwaarts door de landerijen. (Voor biologen onder de wandelaars een interessant beginstukje). In de kaart is dit aangegeven als nr. 59. Vervolgens volgt men een klein stukje van de Skalderdyk (de Verkeerde Weg) tot men bij de brede tochtsloot komt die de weg kruist. Deze tochtsloot volgt men bij voorkeur aan de westzijde, maar de oostzijde is ook mogelijk. Hier is nog geen volledige overeenstemming met de landeigenaren bereikt.

Een variant waar we in ieder geval op inzetten is het verkorte rondje (goed te zien in de kaart). Komende van het noorden komt men op pad 59 op een T splitsing. In bovengenoemde variant is men rechts afgeslagen. In deze variant slaat men links af. Dit verkort het kuierpad aanzienlijk.

c. Aantrekkelijkheid

Deze is uitgebreid in de prijsvraag beschreven. Het doel is een echt zondagmiddag wandelingetje, waarbij men de voeten strekt en tevens van de natuur geniet zonder gestoord te worden door autoverkeer. Tevens loopt men voor de helft langs een brede tochtsloot met een leuke vegetatie. (Dit was het vroegere Pot, het vaarwater voor skûtsjes om het centrum van Warns te bereiken, met zelfs een opvaart tot onder aan de St. Janskerk. Helaas zijn hier ook de polderdijken weggeschoven en de vaart versmald tot een sloot ten tijde van de Ruilverkaveling.) U vindt de oorspronkelijke tekst als bijlage onderaan.

d. Categorie

Dit is een pad zonder enige traditie, maar wordt ervaren als een aangenaam en rustig wandelpad voor de mensen, die op elk moment van de dag een wandeling willen maken.

Hier eindigt de beschrijvingen van de paden. Nu volgen er een aantal punten met praktische waarde.

Adviezen m.b.t. alle paden:

Ten tijde van onze werkzaamheden zijn we op een aantal praktische zaken gestuit die

van belang zijn voor het welslagen van het project. Deze noem ik puntsgewijs.

a. Honden

De landeigenaren zijn zeer bevreesd dat de honden ziektes met zich meebrengen. Dit naar aanleiding van een geval dat zich afgelopen winter heeft voorgedaan op een wandelpad tussen Workum en Ferwoude. Elke boer confronteert je hiermee. Eén boer is omreden hiervan nog steeds niet zover dat hij uitgesproken toestemming wil geven. Wij hebben onze filosofie hieromtrent duidelijk uit de doeken gedaan. Het te verwachten antwoord hierop is natuurlijk wie dit controleert. Uiteraard kunnen wij niet de garantie geven dat er honden komen.

Daarnaast is de meeste mensen bekend dat schapen erg bang zijn van honden. Dit heeft in het verleden meerdere keren geleid tot dode en verdronken schapen.

Als advies willen we als werkgroep een aantal suggesties aan de hand doen:

1. Het verbodsbord moet groot en duidelijk aan de beginpunten van de route dit verbod aangeven, met de eventuele gevaren, die honden met zich meebrengen.
2. Er zijn mogelijkheden de honden te weren door fysieke middelen.
3. Bij de gemeente dient een APV te worden aangevraagd waardoor de overtreders door de politie bestraft kunnen worden met een bekeuring. Ik, Jan Dijkstra, ben bereid deze procedure op te starten. Die kan dan zijn afgerond op het moment dat de paden gebruikt kunnen worden.

Het project staat en valt met dit argument. Wij zullen op alle manieren de honden moeten weren.

b. Wandelpaden

Alle wandelpaden zullen worden aangegeven langs de kavelpaden als er ergens sprake mocht zijn van een parallel liggend kavelpad.

c. Adviezen uitwerking.

Als werkgroep stellen we het op prijs dat er bij de aanvang van de paden een bord komt met visueel duidelijke informatie.

1. Dit geldt zowel voor de beschrijving van het pad in de omgeving met daarop aangegeven welke kerktorens en andere interessante zaken ziet.
2. Daarnaast zouden we het op prijs stellen een historische beschrijving van de paden te geven.
3. Er zullen op sommige punten verwijzingstekens geplaatst moeten worden.
4. In het dorp op strategische plekken een overzichtskaart op paneel langs de doorgaande weg.
5. Opname van de paden in folders e.d. beschikbaar bij naburige VVV e.d.

d. Staatsbosbeheer.

In het gebied liggen twee hele kleine stukjes van Staatsbosbeheer (een stukje in Gaasterlân-Sleat en een stukje in Nijefurd). Hiervoor hebben we geen actie ondernomen, omdat in de laatste vergadering is afgesproken dit integraal te regelen. Uiteraard willen wij ons steentje daar aan bijdragen.

d. Kunstwerken.

Er is niet voorzien dat er grote kunstwerken moeten worden aangelegd. Het beperkt zich tot een aantal overstappen en klaphekjes. Verder een aantal banken en/of picknickplaatsen.

De enige kunstwerken die iets meer kosten met zich meebrengen zijn drie a vier loopplanken over sloten met een breedte van ca. zes meter en de uitkijkpost.

Indien u een exacte inventarisatie wenst, kan dit uiteraard. Dit is nog niet gebeurd vanwege het ons opgelegde zeer strakke tijdsschema. Wel is er op een iets later tijdstip hiervan een redelijk nauwkeurige inventarisatie te geven

Resumé:

We ervaren de bovengenoemde paden als een zeer waardevolle bijdrage aan de leefbaarheid van Warns en omgeving en is gaandeweg het traject ook een deel van ons geworden.

De werkgroep heeft erg veel tijd, veel meer dan aanvankelijk gedacht, in de bovengenoemde paden gestoken. Dit werk kun je opsplitsen in:

- a. Onderzoek en inventarisatie.
- b. Vergaderen en onderling op elkaar afstemmen.
- c. Taken verdelen.
- d. Overleg met de landeigenaren, waarbij het voornamelijk is dit op een tactische manier aan te pakken. (waarbij we blijven vinden dat dit niet een taak voor een werkgroep is)
- e. Visualisatie van de paden
- d. Veel schrijfwerk.

Wij hopen van harte dat de plannen doorgang kunnen vinden en wel om een aantal redenen:

Gaandeweg het traject is eenieder steeds enthousiaster geworden en is de werkgroep stabiel en hechter geworden.

Ten tijde van de vergaderingen kwamen er veel wetenswaardigheden uit het verleden naar voren, waardoor, door gebundelde kennis, de hoeveelheid kennis van het gebied erg is toegenomen.

De groep heeft er uiteindelijk zeer veel tijd in gestoken. Het zou zonde zijn als dit voor niets zou zijn geweest.

Namens de werkgroep Warns:

Marga Houtman
Jan Dijkstra

Extra Info:

Op dit moment hebben de landeigenaren de gelegenheid tegen vergoeding de

slootkanten niet te bemesten (ca. 3 meter uit de sloot). Dit is een zesjarig contract dat dit jaar afloopt. Ten tijde van de inventarisatie hebben we de positieve resultaten van dit beleid kunnen zien. Het water in de sloten was kraakhelder. Daarnaast was de vegetatie naast de sloot zeer divers en van een grote pracht. Dit in tegenstelling tot het hier direct naastgelegen weiland. Dit weiland bestond uit een donkergroene (teken van stikstofgift) monocultuur van Engels raaigras.

Tot op heden heeft het Ministerie van Landbouw nog steeds geen uitsluitsel gegeven of de regeling volgend jaar wordt doorgezet. Indien dit niet het geval zou zijn, is de investering van de afgelopen zes jaar volledig teniet gedaan.

Als deze regeling wordt gecontinueerd, zal de diversiteit van vegetatie aan de slootkant toenemen. Bovendien is de bemesting van de slootkant niet bevorderlijk voor het terugdringen van de vervuiling door stikstof en fosfaat van het slootwater.

Ligt hier misschien ook een taak voor “Landschapsbeheer Friesland”?